

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд

за придобиване на научна степен „доктор на науките“

по обявена процедура от Варненски свободен университет

1. Обща информация

Изготвил становището: доц. д-р Генка Иванова Рафаилова

Колеж по туризъм – Варна, Икономически университет – Варна, катедра „Туризъм“

Професионално направление: 3.9. Туризъм

Научна специалност: Икономика и управление (Маркетинг на свободното време и туризма)

Основание за написване на рецензията: заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 388 от 13.04.2017 за Научно жури за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление

Автор на дисертационния труд: д-р Мирослав Чиенковски

Тема на дисертационния труд: „ИКОНОМИЧЕСКО-ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ УСЛОВИЯ НА ФУНКЦИОНИРАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ПОЛСКИТЕ ЗДРАВНО ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ КУРОРТИ“

2. Данни за кандидата:

Мирослав Чиенковски е доктор по икономика и работи като мениджър на Uczelnia Warszawska im Marii Skłodowskiej-Curie в Полша

Мирослав Чиенковски разработва дисертационен труд в професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Социално управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е издържан в научно и структурно отношение. Трудът, заедно с реферата и научните публикации по неговата тема са завършени продукти на самостоятелно научно изследване. Авторът е направил критичен, теоретичен анализ на определенията, характеристиките и функциите на здравно-възстановителните курорти, икономическите инструменти и нормативната база, която регулира тяхното функциониране в Полша. Дисертационният труд има принос за теорията и практиката на здравно-възстановителния туризъм и конкретно чрез предложения за необходими промени и насоки за стратегическото развитие на здравните курорти в Полша. Разработката може да бъде полезна на правителствени и общински институции, браншови организации и туристически предприемачи за развитие на туризма в здравните курорти в Полша и тяхното стратегическо управление.

Темата и проблематиката на дисертационния труд са изключително актуални, което се определя от:

- Възможностите за развитие на здравно-възстановителните курорти в съответствие с туристическото търсене и промените в динамичната туристическа сфера;
- Съществуването на правни и икономически проблеми пред управлението на здравно-възстановителни курорти, което трябва да осигури тяхната съвременна конкурентоспособност и високо качество на туристическия продукт;
- Отсъствието на проучвания за бариерите и възможностите за успешното функциониране на полските здравно-възстановителните курорти в пазарни условия .

Авторът прецизно е дефинирал **предмета** на изследване – „икономически и организационни (юридически) решения, определящи функционирането на полските курорти в динамичните пазарни условия” и **обекта** на изследване – „здравните (туристическо-здрави възстановителни) курорти в Полша и конкретно курорта Кръймица-Здруй” като същевременно ясно ги е разграничил. **Основната цел** е точно и адекватно формулирана: „да се

определят икономически решения и регламенти, които ще стимулират ефективното функциониране на полските курорти в условия на силна конкуренция на европейския пазар на туристическо-здравно възстановителни курорти”. Постигането на целта е осъществено, чрез решаването на **7 конкретни изследователски задачи**.

Изследователската теза е че „съществуват ефективни икономически инструменти и регламенти, стимулиращи функционирането и развитието на полските здравно-възстановителни курорти в условия на силна конкуренция на европейския пазар на туристически и здравни курорти“. Авторвата теза се доказва чрез **2 хипотези**.

Използваният изследователски инструментариум е подчинен на аналитично-описателният и системно-структурен подход, което го прави една стабилна и научно издържана методологична основа на дисертационния труд. Изполваните изследователски методи сравнителен, функционален и статистически анализ, изследване в динамична посока осигуряват постигането на целта на дисертацията и същевременно на резултати със значителна научна стойност.

Авторът ясно и точно е определил **две съществени ограничения на изследването**, които определят теоретичния акцент върху дефинирането на здравните курорти и икономическите и правни регламенти в национално и европейско законодателство.

Дисертационният труд **отговаря на изискванията** на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 272 печатни страници. Структурата му включва въведение (15 стр.), основен текст в четири глави (214 стр.) с общо 32 параграфа, заключение (27 стр.) и използвана литература (11 стр.). В структурно отношение дисертационният труд е логически издържан и балансиран. Авторът

умело е анализирал и обобщил теорията, отнасяща се до здравните курорти и базата, която регламентира тяхното функциониране, с което съответно научно е обосновал изследователската си работа. Съдържанието на дисертационният труд е илюстрирано чрез 5 таблици, 6 фигури и 2 схеми.

Списъкът на използваните литературни източници се състои от 165 литературни и информационни източника в т.ч. 145 литературни източника и 20 нормативни акта. За целите на разработването на дисертацията авторът е използвал подходящи и съвременни литературни източници от полски и чуждестранни автори и институции, както и от значими изследвания. Цитиранията са коректни и литературата е ползвана добросъвестно.

Стилът на дисертационният труд е научно издържан, разбираем и прецизен и стегнат. Съдържанието на труда показва, че д-р Мирослав Чиенсовски е осъществил задълбочено научно изследване и доказал на практика авторовата цел и задачи.

Във въведението е доказана актуалността и значимостта на проблематиката на дисертационният труд. Ясно са изведени предпоставките за проучване на функционирането здравните курорти в Полша.

В първа глава „Класификация и определение на курорта в юридически и организационен аспект“ е изведена теорията за здравните курорти - дефиниции, основни характеристики, роля и функции. Съществено внимание заслужава авторовия аналитичен подход при разглеждане на правните и организационните аспекти на функционирането на полските здравни курорти. Авторът представя собствена позиция за определянето и третирането на териториите, на които са разположени минерални бани и ресурси, които служат за възстановително и курортно лечение.

Във втора глава „Управление на ресурсите на курортите. Икономически и организационни въпроси“ са изведени теоретичните основи за усвояването на ресурсите в здравните курорти и провеждането на курортно лечение. Разгледани

са факторите, които определят функционирането на здравно-възстановителните курорти и тяхната специфика..

В глава трета „Практически аспекти на управлението на курортните райони на примера на Полша“ е направен критичен обзор на проблемите пред управлението на здравните курорти. Изведени са противоречията между изискванията на пазарната среда и подходите за управление, съществуващата държавна политика за развитие на здравно-възстановителния туризъм и туристическия бизнес.

В глава четвърта „Възможности за промени в облагането на курортите“ са изведени бариерите пред развитието на здравно-възстановителните курорти в Полша. Разработени са стратегии за развитие на здравно-възстановителни курорти, които са приложени за конкретни обекти.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Научните приноси на дисертационния труд, които имат научно-приложен и теоретико-методологически характер са следните:

Първо - изведени са същността и отличителните характеристики на здравно-възстановителните курорти в Полша и условията, в които те функционират;

Второ – обобщени са правни регламенти и прилагани административни мерки за функционирането на полските здравни курорти;

Трето открити са икономическите и административни проблеми пред управлението и съответно ефективното функциониране на полските здравните курорти в динамичната пазарна среда;

Четвърто – изведени са стратегически насоки и конкретни икономически и правни решения за развитието на полските здравни курорти в условията на динамична пазарна среда;

6. Критични бележки и препоръки

Въпреки прецизността и дълбочината на изследването могат да бъдат направени някои бележки, които биха подобрили общото представяне на дисертационния труд.

1. По наше мнение, в автореферата не е направена характеристика на дисертационния труд и не са изведени научните приноси на автора.

2. Не са представени достатъчно статистически данни във времеви аспект за броя на посетителите на полските здравни курорти – общо и само с цел лечение, както и съответно не е направена прогноза за очаквано туристическо търсене.

Посочените бележки не намаляват научната стойност на разработката и не влияят върху общата положителна оценка на дисертационния труд, като самостоятелно изследване с доказани научно-приложни приноси.

7. Въпроси към докторанта

Проблематиката и резултатите на изследването поражда следния въпрос:

1. Възможно ли е да се категоризират здравните курорти така, че да се обособят такива, които да запазят напълно своя статут и да бъдат финасирани само от държавата и такива, които да функционират изцяло на пазарен принцип? Ако е възможно, какви критерии и подходи за категоризиране би предложил докторантът?

8. Заключение

Давам **положителна оценка** на дисертационния труд напълно убедена в неговата научна и изследователска стойност, актуалност и завършеност. Потвърждавам, че той напълно **отговаря** на изискванията на ЗРАС в Република България, Правилника за неговото прилагане и Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”, и за заемане на академични длъжности на ВСУ

Дисертационният труд е **научноприложно решение** на актуален проблем с икономическа и социална значимост и може да се използва за повишаване на

ефективността на функционирането на полските здравни курорти, което да допринесе за утвърждаване на тяхната конкурентоспособност. Докторантът притежава теоретични знания в областта на туризма и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат **решение „ЗА”** присъждане на **научна степен „доктор на науките”**, по професионално направление **3.7. Администрация и управление**, д-р Мирослав Чиенковски – докторант към Варненски свободен университет.

03.05.2017 г.

Гр.Варна

РЕЦЕНЗЕНТ:

/доц.д-р Генка Рафаилова/